

یادداشت

اخلاق و جنگ در دوره معاصر

رحمان حسنی

دیپرکل انجمن اخلاق کسب‌وکار و مسئولیت اجتماعی ایرانیان

با آنکه اصول اخلاقی از بالاترین فضائل انسانی و معنوی بشریت محسوب می‌شود، متأسفانه در زمان جنگ این بی‌اخلاقی به اوج خود می‌رسد؛ به طوری که برای کشور متجاوز، اخلاق اصلا معنا و مفهومی ندارد، بنابراین تجاوزات و جنایات خود را شجاعت می‌نامد و به خود می‌بالد. زی‌کموند فروید، روان‌کاو معروف، می‌گوید: دولت‌ها و حکومت‌های متجاوز هنگام جنگ آنچه را که در زمان صلح برای افراد بشر ممنوع می‌دانند، مجاز می‌شمارند. بدین‌سان حکومت‌های زورگو و قلدرمآب با نهایت افتخار می‌توانند از آنچه در زمان صلح امری غیراخلاقی می‌نامند، هنگام جنگ با بی‌شرمی تمام انجام آن را مجاز دانسته، به آن افتخار کنند، آن را توجیه کنند و به انتشار اخبار دروغ دست بزنند و از هرگونه فریب و دغل‌کاری کوتاهی نکنند و در نهایت طرف مقابل را ملزم به پذیرش قراردادهایی کنند که نشان از پایمال‌کردن و تضییع حقوق اولیه این کشورها و حاکی از استیلا کامل آنها بر تمام شئونات اقتصادی، سیاسی و حتی فرهنگی و اجتماعی این کشورها دارد. دراین‌بین آنچه مهم است، نقش رسانه‌ها در این نبرد است، از آنجا که غول‌های رسانه‌ای جهان همواره در اختیار حکومت‌های قدرتمند و زورگوی عالم هستند، تلاش می‌کنند با برتری استیلائی خبری، به شایعه‌پراکنی و دروغ‌پردازی اقدام و با استفاده از ظرفیت‌ها و ظرفت‌های خبری در پنهان‌کردن حقیقت جنگ موفق باشند و ضمن ایجاد یأس و ناامیدی در روحیه کشورهای مغلوب از طریق رعب و وحشت احتمالی آنها را وادار به پذیرش قراردادهای ذلت‌بار و ننگین کنند.

کشورهای زورمدار جهان همواره برای توسعه نفوذ و حفظ منافع شیطانی خود در کشورهای جهان سوم بی‌رحمانه‌ترین جنگ‌های استعماری دهشتناک را در تاریخ ادوار بشر بدون توجه به تناسب نیروی نظامی طرف مقابل، شعله‌ور کرده و ادامه دادند که در آن توحش زیادی به چشم می‌خورد. از جمله جنگ‌های نابرابر، جنگ نابرابر آمریکا قدرتمند و بزرگ با ویتنام کوچک و ضعیف بود که از آن به عنوان طولانی‌ترین جنگ در قرن بیستم و اولین سسکه نظامی آمریکا یاد می‌شود. جنگی بسیار خش و فرسایشی که دست‌کم سه میلیون کشته و زخمی می‌شد، آغاز گذاشت، یکی از ابزارهای غیراخلاقی استفاده‌شده از سوی آمریکا در این جنگ، عامل ناآرامی بود که در آن ارتش آمریکا در جنگ‌ها و مزارع متراکم ویتنام، مناطقی وسیع را با استفاده از علف‌کش‌های قوی سمپاشی کرد. این ماده شیمیایی که به شکل مه نارنجی‌رنگی دیده می‌شد، به وسیله هواپیماهای باری و هلیکوپترها پخش می‌شد و ازاین‌رو عامل نارنجی نام گرفت. گفته می‌شود بین سال‌های ۱۹۶۲ تا ۱۹۷۱، آمریکا بیش از ۸۰ میلیون لیتر از این علف‌کش را در شش هزارو ۵۰۰ عملیات هوایی در ویتنام پخش کرد که در نهایت نزدیک به ۲۰ درصد از جنگل‌های جنوب ویتنام را تخریب کرد. البته این امر پیامدهای جبران‌ناپذیر دیگری مانند معلولیت‌های انسانی نیز به همراه داشت. ژنرال ریجوی، فرمانده آمریکایی، جنگ ویتنام را از جنبه اخلاقی بررسی کرده می‌گوید: «بهران ما، از نتایج اعمسال و اقدامات خود در به کار بردن وسایل و نیروهای تخریبی و انهدامی آن آگاه نبودند و عامل اخلاقی ناشی از این کار را از زبانی نکرده‌اند. من با اعتقاد کامل می‌گویم ما از جنبه رعایت اصول اخلاقی، مجبور نبودیم یک ملد کم‌کوچک آسیایی را بر سر ایستگردانن به عصر حور بشریمان کنیم. جنگ اخیر رژیم صهیونیستی و آمریکا به میهن عزیزمان، از جمله جنگ‌های استکباری، استعماری، نابرابر و غافلگیرانه بود که متأسفانه در عصر معاصر اتفاق افتاد و از بی‌اخلاقی‌های استفاده‌شده در این جنگ نیز می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- حملات غافلگیرکننده به ایران با توجیه دفاع پیش‌دستانه. ● حملات غافلگیرکننده به فرماندهان عالی‌رتبه نظامی کشور با توجیه از کار انداختن سیستم فرماندهی.
- حملات به مسلمانان سیاسی کشور با توجیه کاهش و حذف رهبری سیاسی.
- حملات به زیرساخت‌های نظامی کشور با توجیه کاهش توان نظامی. ● حملات به مراکز آموزشی و درمانی و غیرنظامی با توجیه احتمال اهداف نظامی مستقر در آن.
- حملات و شهادت مردم بی‌دفاع غیرنظامی با توجیه متداول بودن اشتباهات جنگی.
- شهادت خانواده‌های فرماندهان نظامی و مدیران سیاسی با توجیه امکان‌ناپذیری تنگبند آنها از افراد هدف. ● تهدید برای تخریب تمدن کهن ایرانی-اسلامی با توجیه تسلیم بدون قیدوشرط.

آری در دوره معاصر، دیگر هیچ‌گونه اصول اخلاقی و انسانی در جنگ‌ها مراعات نمی‌شود و کنواسیون‌های مربوطه نیز کاملا خنثی و بی‌اثر است. در گذشته، جنگ‌ها ماهیت و انگیزه آنها هرچه بود، مردانه بود، جوآب تیروکمان را تیروکمان می‌داد و جوآب شمشیر را شمشیر، یعنی سلاح‌های جنگی همه از یک نوع بودند، حتی گاهی این امر را نامردی و برخلاف انسانیت می‌دانستند که یکی سواره باشد و دیگری پیاده. اما امروز که جهان غرب به تمدن ذاتا متوحش خود می‌نارد، یک طرف جنگ سهمگین‌ترین و پیشرفته‌ترین سلاح‌های روز به کار گرفته می‌شود و طرف مقابل فقط سلاح‌های متعارف در اختیار دارد. با وجود این، جهان همچنان با سکوت معنادار، نظاره‌گر این توحش، نابرابری و بی‌عدالتی در جنگ‌های مدرن امروز است.

با امید به روزی که شاهد هیچ جنگ و به‌ویژه جنگ نابرابر و سکوت تأسف‌بار جهانیان در مقابل چنین جنگ‌هایی نباشیم.

عبوراز تکرار

در همین چارچوب، جایگزینی تعطیلی پنجشنبه با شنبه می‌تواند گامی مؤثر باشد. ● هم‌زمانگی اقتصادی با جهان را افزایش می‌دهد، ● هم بار مصرف در میانه هفته را کاهش می‌دهد. ● و هم بهره‌وری اداری را از پراکنندگی رها می‌کند.

در کنار این اقدام، منظومه‌ای از تدابیر مکمل نیز ضروری است: مدیریت هوشمند بار، اصلاح الگوی مصرف، توسعه انرژی‌های پاک، بازنگری در ساعات اوج و تقویت چرخه پاسخ‌گویی و بازخورد در ساختار حکمرانی، بحران انرژی با یک تصمیم حل نمی‌شود؛ با هماهنگی تصمیم‌ها و اصلاح نظام مدیریتی حل می‌شود. اکنون زمان آن است که از عادت به سمت بهره‌برداری مستمرتر از قوه درک و از تکرار به سمت تدبیر و پاسخ‌گویی برویم. هر گامی که امروز برداشته شود، فردا را از ننگهای ناترازی دورتر می‌کند و اقتصاد را به ساحل ثبات نزدیک‌تر.

ضرورت صیانت از مرزهای «بی‌طرفی قضائی» و «مبانی مالکیت فکری»
دادگاه با تکیه بر گزارش‌های کارشناسی به دنبال احراز رابطه علت میان «ترافیک پلتفرم» و «ورود ضرر به مالک اثر» بوده که این به یک اقدام خطرناک، بلکه نقطه عطفی در حمایت از حقوق پدیدآورندگان و ایجاد توازن در فضای رقابت دیجیتال است.

۴- اظهارنظر درباره برپوندگی که در جریان دادرسی است، چگونه مطابق با قوانین و مقررات ناظر بر رفتار قضات قابل توجیه است؟ به‌ویژه آنکه هرگونه اظهارنظر رسانه‌ای که موجب تضعیف اعتبار آرای دستگاه قضائی یا ایجاد شائبه مداخله در امر قضوات سایر مراجع شود، وفق موازین حقوقی موجه به نظر نمی‌رسد.

نتیجه

آنچه به عنوان «خطر» برای امنیت حقوقی کسب‌وکارها از سوی این قاضی معرفی می‌شود، در واقع «نظم‌بخشی به هرج‌ومرج دیجیتال» است. حمایت از آزادی بیان، نباید دستاویزی برای نقض حقوق مالکیت فکری آثار هنرمندان توسط پلتفرم‌های بزرگ باشد.

گزارش «شرق» از کاهش آمار از دواج و تولد در سایه بحران اقتصادی که آینده جمعیتی کشور را تهدید می‌کند

سقوط آرام جمعیت

از گرانی تالار و جهیزیه تا پوشک و شیرخشک؛ هزینه‌های زندگی، نسل جوان را پشت خط تشکیل خانواده نگه داشته است

نیلوفر حامدی: این روزها، عنوان پرطمطراقی بین کارشناسان

حوزه بهداشت و جمعیت، ردوبدل می‌شود؛ «سیاهچاله جمعیتی». مفهومی که اگر بخواهیم با زبان ساده آن را توضیح دهیم، به این معنی است که رشد جمعیت در کشور، شکل منفی به خود بگیرد؛ نموداری که این روزها در وضعیت صفر است و بر اساس آنچه کارشناسان این حوزه نسبت به آن هشدار می‌دهند، افزایش زود جلودی آن گرفته نشود، از سال ۱۴۲۰ تا بعد، ایران و نسل تمدنی آینده باید وارد سیاهچاله جمعیتی با شیب منفی شود.
رخدادی که سالمندی جمعیت کشور را در پی دارد و به دنبال آن، تبعات زیادی از جمله کاهش نیروی خلاق کار و فعالیت، افزایش جمعیت بیمار، رشد هزینه‌های درمان و… از نخستین پیامدهایش خواهد بود. اما برای جلوگیری از بروز این رخداد پرمخاطره چه باید کرد؟ چه عواملی می‌توانند شکل این نمودار را مثبت کنند یا دست‌کم از سقوط به سیاهچاله نجات‌مان دهند؟ این گزارش، به دو عامل برجسته در این روند، یعنی ازدواج و به دنبال آن فرزندآوری به عنوان اثرگذارترین عوامل می‌پردازد و مسیر صعب‌العبور این روزهای این تصمیمات بزرگ و سرنوشت‌ساز را به تصویر می‌کشد.

-
-
-

مگر می‌شود بدون گاز و بیخچال زندگی کرد؟

یکی از اصلی‌ترین دلایل بی‌میلی جوانان برای تشکیل زندگی و رفتن زیر بار تعهد ازدواج، مربوط به حوزه درآمد و اقتصادی است که به آنها احساس ثبات و پایداری نمی‌دهد. حساب سرانگشتی درباره هزینه برگزاری یک مراسم ساده ازدواج نشان می‌دهد این تصمیم در همان قدم‌های نخست تا چه اندازه هزینه‌بر است. در حال حاضر هزینه برگزاری مراسم ازدواج با حدود ۲۰۰ نفر جمعیت در تالارهای تهران از ۳۰۰ میلیون تومان برای خدمات ساده اولیه شروع می‌شود و تا چندین میلیارد هم پیش می‌رود. تهیه لباس عروس و داماد نیز با کف قیمت ۳۰ میلیون آغاز می‌شود و می‌تواند تا صدها میلیون متغیر باشد.
قیمت آرایندها برای عروس هم که دیگر این روزها سرر به فلک می‌کشد. از ۱۵ میلیون ویتنام در جنوبی‌ترین نقطه تهران تا ۸۰ میلیون در شمال شهر. اگر عروس و داماد بخواهند از این جشن، یادگاری تصویری هم برای خود داشته باشند باید با نرخ بالای عکاسی و فیلم‌برداری‌هایی سوارکله بزنند که کمترینی در آتلیه‌های ارزان قیمت کمتر از ۲۵ میلیون تومان نیست و در برخی از استودیوهای مجهز سطح شهر ۱۰۰ میلیون تومان را نیز رد می‌کند. به عبارتی، اگر زوجی بخواهند کمترین رقم‌های این فهرست ساده از جشن عروسی را بپردازند و تازه قید دسته‌گل و کارت دعوت را هم بزنند و حتی لحظه‌ای به سرویس‌های طلایی که در سال‌های گذشته رسم همیشگی ازدواج ایرانیان بوده است فکر نکنند، باید حدود ۴۰۰ میلیون تومان فقط برای جشن عروسی پول کلن بپردازند. اگر چه همین هزینه‌های کلان سبب شده است بسیاری از زوج‌های جوان دور برگزاری جشن‌ن را یک خطر قرمز بکشند و فقط به خوردن یک شیرینی بسنده کنند.

با وجود این، هیچ زوجی نمی‌توانند بدون خریدن لوازم اولیه منزل، زندگی‌شان را آغاز کنند؛ البته اگر توان خرید/اجاره/رهن خانه را در این بازار بی‌رحم مسکن داشته باشند. با نگاهی به سایت‌های خرید لوازم خانه و بررسی رقم‌هایی که البته در همه روزانه تغییر می‌کند، می‌توان دریافت تأمین کالاهای اساسی منزل هم این روزها کار هر کسی نیست. هزینه خرید لوازم برقی ایرانی و البته ضروری بزرگ شامل یخچال، اجاق گاز و ماشین لباسشویی، حدود ۱۸۰ میلیون، لوازم خواب شامل تخت و قفسط دو عدد بالش و یک پتو، ۲۰ میلیون، لوازم آشپزخانه ضروری چون قابلمه، بشقاب و لیوان، کتری و قوری و چند تکه لوازم پلاستیکی مثل آبکش حدود ۲۵ میلیون است. یک عدد فرش ارزان قیمت ۴۰ میلیون و یک تلویزیون چینی ۳۰ میلیون هم که به این فهرست اضافه کنید، فهرست خرید ما به ۳۵۰ میلیون تومان می‌رسد؛ فهرستی که در آن نه خبری از میلمان است و نه حتی تختخواب و مین زینت‌ناهارخوری. حتی لوازمی چون اتو و جاروبرقی هم در این فهرست عنوان نشده و فقط کالاهای فوق‌ضروری مرور شده‌اند.

وام ازدواج و صف‌های طولانی

افزایش قیمت‌ها و دشوارترشدن هرچه بیشتر مسیر ازدواج در حالی است که تسهیلات موجود پیشین، همچون وام ازدواج نیز وارد یک مسیر صعب‌العبور شده است. حذف عنوان «وام ازدواج» در بودجه امسال که زمستان پیش منتشر شده بود، اولین موج نگرانی نسبت به این موضوع را برجسته کرد. هر چند کمی بعد اعلام شد پرداخت وام ازدواج لغو نشده است، اما بررسی بانک‌ها و گزارش‌های مردمی حقیقت دیگری را نشان می‌دهد. در پایان سال گذشته حدود ۵۴۰ هزار نفر در صف وام ازدواج قرار داشتند که موفق به دریافت وام نشدند و به سال ۱۴۰۵ منتقل شدند. همچنین حدود ۶۲۰ هزار نفر و تقریباً معادل تعداد افراد در صف وام ازدواج خود را گرفتند.
بیکبری از بانک‌ها نیز نشان می‌دهد با وجود گذشت حدود دو ماه از آغاز سال جدید، بانک‌ها ارانه وام ازدواج را آغاز نکرده‌اند. «سینا»، تابستان سال گذشته عقد کرده و هنوز در صف دریافت وام ازدواجی است که هر روز ارزش ربالی آن نیز کم می‌شود: «الان دقیقاً هشت ماه از زمانی که من و همسرم وارد خانه خودمان شده‌ایم گذشته است. روزهای نخستنی که به وام ازدواج فکر می‌کردیم، می‌توانستیم با آن رقم بخش کوچکی از هزینه‌های مربوط به لوازم خانه را پرداخت کنیم که متأسفانه آن قدر در صف منتظران گذاشتند که مجبور شدیم بدون آن پول، خرید اولیه را انجام دهیم. حالا هم هنوز در صف انتظاریم و تازه زمانی هم که پول را پرداخت کنند، آن‌قدر از ارزشش کم شده است که برای ما کمک محسوسی به حساب نمی‌آید. نهایتاً بخشی از بدهی‌هایمان را با آن بیزداییم».

بر اساس گزارش‌های موجود، در صورتی که پرداخت وام ازدواج به همین روال پیش برود، نه‌تنها افراد در صف موفق به دریافت وام نمی‌شوند، بلکه تعداد بیش‌تر به سال بعد منتقل خواهند شد.

شیرخشک و پوشک‌های چندمیلیونی
با این‌همه، اگر عبور از هفت‌خان ازدواج هم ممکن باشد، فرایند فرزندآوری خود داستان تازه‌ای است. از مرحله‌ای که کارهای مربوط به پزشک زسان و آزمایش‌های مختلف و سونوگرافی‌ها شروع می‌شود تا لحظه‌ای که باید دل به دریا زد و لوازم سیسمونی را خرید اما در ادامه، فقط تأمین پوشک و شیرخشک که جزء اقلام ضروری نوزاد محسوب می‌شود، می‌تواند دردسر بزرگی برای والدین جوان باشد. در شرایطی که خرید شیرخشک برای خانواده‌ها سهمیه‌ای است و طبق کد ملی والدین، پدر و مادر امکان خرید ماهانه هشت تا ۱۰ قوطی شیرخشک را دارند، مراجعه به داروخانه‌ها همیشه با موفقیت به سرانجام نمی‌رسد. «زهرا» که مادر نوزادی سه‌ماهه است، می‌گوید کل خانواده برای پیداکردن شیرخشک بسیج شده‌اند: «زمانی بود که اقوام و دوستان به نوزاد تازه‌متولدشده پول و طلا و سکه هدیه می‌دادند. این روزها اما این هدیه‌ها برای بسیاری غیرممکن شده و هم اینکه آن‌قدر نیازهای اولیه‌تر والدین و نوزاد با مشکل روبه‌روست که هدیه‌ها هم تغییر کرده است. به طور مثال، خواهر من از روز زایمان هر بار که به خانه ما آمده است، برای دخترم پوشک و شیرخشک خریده است. از آنجایی که شیرخشک پیداکردن هم مدام سخت‌تر و گران‌تر می‌شود، ما یک گروه خانوادگی در تلگرام داریم که آنجا هرکسی بتواند از داروخانه‌های سطح شهر شیرخشک پیدا کند، به ما خبر می‌دهد. البته دختر من به خاطر وضعیت خاص گوارشی‌اش، شیرخشک عادی نمی‌خورد و همین هم شرایط را برای ما دشوارتر می‌کند. اما به‌جز نوزاد ما، بقیه دوستانی که می‌شناسیم هنوز در دوران تأمین شیرخشک و پوشک هستند، با مشکل جدی مواجه‌اند.»

در حال حاضر چهار قوطی شیرخشک با بیمه و شش قوطی آزاد آن هم با یک ملی پدر و مادر در ماه به کودکان تعلق می‌گیرد که از هر شیرخشک حدود ۶۰-۶۵ هزار تومان را بیمه تقبل می‌کند. قیمت اصلی اکثر شیرخشک‌ها هم در محدوده ۲۵۰ تا ۳۵۰ هزار تومان است و این‌ها قاعده برای تمام شیرخشک‌ها صدق می‌کند؛ از «آپتامیل» گرفته تا «بیلک» و «سان». به عبارتی، تنها هزینه شیرخشک یک نوزاد در ماه، سه میلیون تومان را رد می‌کند.

مجموعه این عوامل، مسیر ازدواج و فرزندآوری را دشوار کرده است. صحبت‌های دبیر ستاد ملی جمعیت، شاهدی بر این موضوع است. او دو روز پیش اعلام کرد روند ازدواج و فرزندآوری کاهش پیدا کرده است: «بر اساس آمارها، ۴۳۱ هزارو ۴۱۵ مورد رخداد ازدواج در سال ۱۴۰۴ ثبت شده که نسبت به سال قبل ۸،۸ درصد و نسبت به سال ۰۸،۹۹، ۵ درصد کاهش داشته است.»

مرضیه وحید دستجردی درباره فرزندآوری هم اعلام کرد: «در سال ۱۴۰۴، ۸۹۲ هزارو ۲۷۸ مورد ولادت داشتیم که روند کاهشی داشته است. امید است سالیانه جنگ برداشته شود». بنابراین عجیب هم نیست که رشد جمعیتی کشور با هزاران هشدار درباره سن سالمندی آینده روبه‌رو می‌شود. به‌تازگی مهرداد ناصری، معاون فنی معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران و کارشناس حوزه جمعیت، هشدار دارد اگر از «پنجره باز جمعیتی» پیش‌رو استفاده نشود، بحران قطعی است. «اینک در دوران پنجره باز جمعیتی قرار داریم و اگر از فرصت کنونی استفاده نکنیم، با بحران مواجه می‌شویم. منظور از پنجره باز جمعیتی این است که جمعیت افراد تا ۱۵ تا ۶۵ساله که نیروی مولد به حساب می‌آیند، زیاد است و این افراد به تدریج در یک بازه زمانی وارد دوره سالمندی می‌شوند و اگر نتوانیم میزان زادوولد کشور را افزایش دهیم، تعداد جمعیت مولد کمتر شده و در نتیجه پنجره جمعیتی به تدریج بسته می‌شود و میزان مرگ‌ومیر در برخی استان‌ها نسبت به تعداد مولید بیشتر خواهد شد. مثلاً سال گذشته استان گیلان، در چنین شرایطی قرار گرفت. اگر از پنجره باز جمعیتی استفاده نکنیم، به طور قطع به‌سختی می‌توانیم مشکلات مربوط به جمعیت را برطرف کنیم و با بحران سیاهچاله جمعتی روبه‌رو می‌شویم که برون‌رفت از آن بسیار سخت است.»

کاهش آمار ازدواج و مولید

در چنین شرایطی، رضا سعیدی، رئیس مرکز جوانی جمعیت وزارت بهداشت، به آمار مولید و مرگ و رشد جمعیت کشور می‌پردازد و در گفت‌وگو با «شرق» از جزئیات این عدد می‌گوید: «در مجموع و در بحث جمعیت، ما به طور سالیانه با کاهش هفت تا ۹درصدی ولادت‌ها روبه‌رو هستیم. آمار قوتی‌های سالیانه فعلاً ثابت مانده اما آمار ازدواج در سال، نمودار کاهشی داشته. البته آمار طلاق هم کم شده است. با این حال به طور کلی، منحنی رشد جمعیت در حالت نزولی قرار دارد، هر چند هنوز رشد جمعیت به صفر نرسیده اما مجموع این آمار به ما نشان می‌دهد جامعه ایرانی به سمت سالمندی در حال حرکت است و جمعیت جوان ما در آینده با کاهش روبه‌رو

عکس:مهین‌بختی/تاران فارس

خواهد شد که طبعاً اتفاق خوشایندی محسوب نمی‌شود». او با توضیح دقیق‌تر آمار قوتی‌ها کشور توضیح می‌دهد: «سال گذشته ۹۰۰ هزار تولد در کشور ثبت شد و ۴۵۰ هزار نفر نیز فوت کردند. بر همین اساس، می‌توان دریافت در سال گذشته ۴۵۰ هزار نفر به جمعیت کشور ما افزوده شد. اما از آنجایی که روند رشد جمعیت به صورت کلی روی نمودار صعودی و رشد مثبت قرار ندارد، باید کماکان نسبت به این موضوع حساس بود و برای آن برنامه‌ریزی کرد». سعیدی با اشاره به چهار عامل اصلی اثرگذار در جمعیت می‌گوید: «مولید، مرگ، مهاجرت و ترکیب جنسیتی، چهار عامل اصلی اثرگذار بر جمعیت کشور عنوان می‌شوند. متأسفانه ما در اولین عامل این روند، یعنی در بخش مولدی شرایط خوبی نداریم و مسیر نزولی است. وزارت بهداشت با توجه به وظیفه خود در این حوزه، روی چند بخش مرتبط با مولید تمرکز کرده است. از جمله مشکلات مربوط به ناباروری، سقط جنین و سزارین‌ها و به طور کلی موضوعات پیرامون سلامت و بهداشت باروری. از آنجایی که در کشور ما با توجه به موضوعات فرهنگی-عقیدتی، مولید ناشی از ازدواج و در بستر عقد شرعی هستند، پس ما به طور پیشینی با موضوع کاهش آمار ازدواج در کشور روبه‌رو هستیم. در سایر کشورها که نوزاد خارج از فضای ازدواج هم به دنیا می‌آید، این مسئله وجود ندارد اما برای ما، ازدواج کمتر به معنای فرزند کمتر است. از سوی دیگر، ما در خود بستر ازدواج هم با کاهش تمایل زوجین به فرزندآوری روبه‌رو هستیم. سن ازدواج بالا رفته است و به فراخور آن، سن فرزندآوری هم افزایش پیدا کرده است. پیش‌تر، سن خان‌ها اولین فرزند زوجین، دو سال پس از ازدواج بود، اما الان این عدد به‌جز زوج‌های استان‌ها همچون سیستان‌و بولجستان، با چهار سال و نیم پس ازدواج رسیده است.»

تجرذ قطعی ۸۰۰ هزار زن و ۳۴۰ هزار مرد

رئیس مرکز جوانی جمعیت وزارت بهداشت معتقد است در زمانی که سوله‌ای ازدواج در کشور و موانع آن برطرف نشود، موضوع مولید نیز برطرف نخواهد شد: «در سال ۱۴۰۴ و طبق آمار رسمی ثبت احوال کشور، هفت‌ونیم میلیون پسر بالای ۲۰ سال مجرد و همچنین، چهارونیم میلیون دختر بالای ۲۰ سال مجرد در کشور ثبت شده‌اند. از سوی دیگر، کشور ما در حال حاضر ۸۰۰ هزار زن بالای ۵۰ سال مجرد و ۳۴۰ هزار مرد بالای ۵۰ سال مجرد دارد که مجموع آنها، تجرد قطعی کشور را نشان خواهد داد. تجرد قطعی هم به افرادی اطلاق می‌شود که احتمال ازدواج آنها دیگر به پایین‌ترین حد ممکن خود رسیده است. همه این توضیحات به این خاطر است که تأکید کنم تا زمانی که موانع ازدواج در کشور برداشته نشود و جوانان تمایلشان برای تشکیل زندگی افزایش پیدا نکند، ما اولین ورودی نرخ جمعیت در کشور را باید از دست داده فرض کنیم.»

او با اشاره به بحران ناباروری در کشور نیز این معضل را یک مانع جدی می‌داند: «بحران ناباروری در کشور هم مسئله جدی است که در حوزه کاری وزارتخانه ما به آن پرداخته می‌شود. در حال حاضر، در کشور ما حدود ۱۵ تا ۲۰ درصد ازدواج‌های کشور با مشکل ناباروری مواجه‌اند که عدد قابل توجهی است. با احتساب ۴۵۰ هزار ازدواج سالیانه که به طور میانگین ثبت می‌شود، یعنی هر سال ۱۰۰ هزار زوج با این بحران روبه‌رو هستند و برای برطرف‌کردن آن دنبال راهکار می‌روند. ما در وزارت بهداشت به این موضوع ورود کرده‌ایم و با راه‌اندازی مراکز ناباروری سطح دو و سه در همه استان‌های کشور در تلاش هستیم به زوجین در این زمینه کمک کنیم. اما همان‌طور که می‌دانید، ضربم موفقیت این مراکز حدود ۳۰ درصد است.

هزینه خرید لوازم برقی ایرانی و البته ضروری بزرگ شامل یخچال، اجاق‌گاز و ماشین لباسشویی، حدود ۱۸۰ میلیون، لوازم خواب شامل یک تخت و قفسط دو عدد بالش و یک پتو، ۴۰ میلیون، لوازم آشپزخانه ضروری چون قابلمه، بشقاب و لیوان، کتری و قوری و چند تکه لوازم پلاستیکی مثل آبکش حدود ۲۵ میلیون است. یک عدد فرش ارزان قیمت ۴۰میلیونی و یک تلویزیون چینی ۳۰میلیونی هم که به این فهرست اضافه کنید، فهرست خرید ما به ۳۵۰ میلیون تومان می‌رسد؛ فهرستی که در آن نه خبری از میلمان است و نه حتی تختخواب و مین زینت‌ناهارخوری

خبرخوان

آغازتعیین «شهریه» مهدهای کودک

ایستاد رئیس سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک درباره فرایند ثبت‌نام و شهریه جدید کودکان‌ها گفت: «فرایند تعیین شهریه کودکان‌کستان‌ها از خردادماه شروع خواهد شد اما برای ثبت‌نام، شهریه سال گذشته به عنوان رقم پایه در نظر گرفته می‌شود. با توجه به شرایط، تدابیر سازمان در این باره به‌گونه‌ای است که نه مؤسس متضرر و نه در حق اولیا اجحافی شود».
حمیدرضا شیخ‌الاسلام درمورد تعیین شهریه کودکان‌ها گفت: «شهریه کودکان‌کستان تا قبل از سال ۱۴۰۴ در اسفندماه اعلام می‌شد، بنابراین نگرانی‌هایی را برای خانواده، مؤسس و ولی نوآموز به همراه داشت اما در سال ۱۴۰۴ فرایند تعیین شهریه از خردادماه شروع و تمامی مؤسساتی دارای مجوز از سازمان تعلیم و تربیت که در این فرایند شرکت می‌کنند، تا شهریورماه شهریه‌شان مشخص شد». او با بیان اینکه امسال هم فرایند تعیین شهریه کودکان‌کستان‌ها از خردادماه شروع خواهد شد، افزود: «برای ثبت‌نام باید رقم سال گذشته به عنوان پایه در نظر گرفته شود. با توجه به اتفاقاتی که امروز در سطح کشور صورت گرفته، تدابیر سازمان به‌گونه‌ای است که نه مؤسس متضرر و نه اجحافی در حق اولیا شود. در یک بازه زمانی باید مؤسس وارد سیستم می‌شد و اطلاعات را ثبت می‌کرد که تدابیر بر این است مسیر را کوتاه کنیم». رئیس سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک با بیان اینکه درصد افزایش شهریه را با تنظیم بازار کشور هماهنگ کردیم و با مسئولین بالادستی که در بحث نرخ‌گذاری ورود دارند به جمع‌بندی بسیار خوبی رساندیم، ادامه داد: «سعی بر این است که با شفافیت کامل اعلام نرخ شهریه صورت بگیرد و اولیا و نوآموزانی که در فرایند آموزش قرار می‌گیرند اصلاً نگران این موضوع نباشند. شهریه را تا قبل از شروع سال جدید اعلام خواهیم کرد». شیخ‌الاسلام به فرمول افزایش شهریه اشاره کرد و گفت: «امسال بیش از ۶۰ درصد هزینه ترب و تک‌گانه‌ها که به نیروی انسانی اختصاص داشته است.»

او با بیان اینکه در تعیین شهریه چند آیتیم مؤثر است، گفت: «آیتیم اول هزینه کمینه نیروی انسانی بر مبنای قانون کار است؛ تعداد مربی، ساعت کار، تعداد نوآموز و سرنانه نوآموز باید مشخص باشد. دومین آیتیم اجاره‌بهاست، کارشناس رسمی دادگستری ساختمان را برآورد قیمت کرده و بر مبنای آن وارد سامانه می‌شود. سومین آیتیم ۲۰ درصد امکانات و تجهیزات است؛ هرگونه امکانات و تجهیزات که داخل کودکان‌کود وجود دارد، ۲۰ درصد آن در شهریه لحاظ می‌شود، یعنی بعد از پنج سال مؤسس کل هزینه‌های مصرفی است. سود مؤسس نیز چهار درصد است. این آیتیم‌ها به سیستم ارائه و شهریه اعلام و برای والدین نیز محرز می‌شود». رئیس سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک با بیان اینکه گاهی مؤسس اعلام می‌کند فضای کودکان‌کستان توسط کارشناس رسمی دادگستری کم قیمت‌گذاری شده از این روش شهریه تعیین‌شده پایین است، ادامه داد: «با طرح چنین موضوعاتی، سریعاً با کانون کارشناسان رسمی دادگستری نامه‌نگاری انجام و یک کارشناس یا در نهایت سه کارشناس دوباره قیمت‌گذاری کرده و بازگذاری شهریه انجام می‌شود.»

خوابگاه‌های دانشگاه تهران امروز بازمی‌شود

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه تهران با توجه به حضوری شدن مقطع تحصیلات تکمیلی، شرایط اسکان دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری را در خوابگاه‌ها اعلام کرد. معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه تهران در اطلاعیه‌ای تأکید کرد: «با توجه به دریافت مجوز برگزاری کلاس‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی به صورت حضوری، تمام دانشجویان تحصیلات تکمیلی (ارشد و دکتری) که بهمن ماه ۱۴۰۴ ساکن خوابگاه جاری می‌توانند به‌تدریج در خوابگاه‌ها اسکان یابند». در این اطلاعیه همچنین آمده: «دانشجویانی که نیمسال جاری را حذف کرده‌اند، در صورت تمایل به سکونت در خوابگاه و ادامه نیمسال تحصیلی، می‌توانند حذف نیمسال خود را لغوکنند.»